МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра реклами і зв'язків з громадськістю

УЗГОДЖЕНО	ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан	Проректор з
_____ Ю. Волошин	_____
«___»_____ 2024 р.	«___»_____ 2024 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять
з навчальної дисципліни
«ПОЛІТОЛОГІЯ»

для студентів освітнього рівня «бакалавр»
спеціальності 061 «Журналістика»
освітньо-професійна програма «Реклама і зв'язки з громадськістю»
кафедра реклами і зв'язків з громадськістю

Київ
2024 – 2025 н.р.

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Політологія» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Реклами і зв'язки з громадськістю», навчального НБ -17-061-2/21 та робочого навчального плану № РБ-17-061-2/21 з підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 061 «Журналістика» та інших відповідних нормативних документів.

Упорядник і розробник
методичних рекомендацій для
проведення практичних занять
з навчальної дисципліни «Політологія» - к.н.з держ упр.
М.Лашкіна

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Політологія» підготовлено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Політологія», основним розробником та викладачем якої є професор кафедри реклами ізв'язків з громадськістю, доктор історичних наук, професор Кравченко Володимир Іванович.

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Політологія» обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Реклами і зв'язки з громадськістю»», спеціальності 061 «Журналістика» – кафедри реклами і зв'язки з громадськістю, протокол № ___від « ____ » _____ 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Іващук А. А.

Завідувач кафедри _____ Іващук А. А.

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Політологія» обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол №____ від «____» _____ 2024р.

Голова НМРР _____ Сидоренко К. В.

ВСТУП

Практичні заняття з дисципліни «Політологія» відповідають програмі навчальної дисципліни до освітньо-професійної програми «Реклами і зв'язки з громадськістю»», спеціальності 061 «Журналістика» та мають вагому практичну складову з гуманітарного загально університетського освітнього напрямку навчальних та робочих навчальних планів НАУ для студентів всіх спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Практичні заняття розроблені відповідно до теоретичної складової програми з дисципліни «Політологія», які мають ***на меті*** закріпити та засвоїти теоретичний матеріал, усвідомити основні дефініції та поняття з курсу дисципліни, навчити студентів оперувати основними категоріями з питань політики, розуміти зміст і вплив політичних процесів на суспільне життя, аналізувати політичні події, встановлювати зв'язки між суспільно-політичними подіями та їх наслідками.

Під час практичних занять студентам також пропонується риторична частина, що вимагає попередньої підготовки та осмислення поставлених питань, вміння формулювати власну думку на основі теоретичних знань. Такий підхід в організації практичних занять дозволяє сформулювати певні компетенстності, які закладені в освітньо-професійній програмі «Реклама за зв'язки з громадськістю», зокрема: здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Практичні заняття складаються із теоретичної частини, яка включає в себе питання для обговорення, та практичної, що передбачає роботу студента з джерелами та словниками. Кожна практична відповідає темі програми з дисципліни «Політологія». До кожного заняття подається додатковий список літератури, який допомагає в роботі з конкретними темами та питаннями, в деяких

роботах пропонуються окремі методичні рекомендації щодо її виконання, які допоможуть студентам.

Методичні рекомендації включають в себе 17 практичних робот, тест для модульного контролю із 30 запитань та питання для іспиту.

ОСНОВНІ ТЕМИ ТА ПИТАННЯ, ЩО ВИНОСИЛИСЯ НА ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

Тема: Політологія як наука і навчальна дисципліна.

1. Що таке політологія. Об'єкт, предмет і структура політології.
2. Становлення політології як науки і навчальної дисципліни в світовій практиці. Місце політології в системі професійної підготовки журналіста.
3. Основні методи дослідження та функції політології. Взаємозв'язок політології з іншими науками.
4. Політика як суспільне явище. Прикладна (практична) політологія.

Тема: Поняття політики та політичної діяльності.

1. Дати визначення політології, як науки. Предмет політології, три основні підходи до розгляду предмету політології.
2. Система політичних наук, її формування в світі та Україні.
3. Політика як суспільний феномен та поняття. Структура та функції політики, її різновиди.
4. Що таке політична діяльність? Мотиви, цілі та засоби політичної діяльності. Політична участь та політичне функціонування.

Тема: Основні етапи становлення та розвитку політичної думки людства.

1. Політичні вчення Античності.
2. Політична думка Середньовіччя.
3. Гуманізм епохи Відродження.
4. Розвиток суспільно-політичної думки Нового часу і XIX століття.
5. Макс Вебер і його концепція про раціональність влади.
6. Політична думка України: історія, основні напрямки і доктрини.
7. Народно-демократична ідеологія в українській політичній думці.
8. Ліберально-демократичний напрям політичної думки в Україні.
9. Консервативно-державницький напрям.
10. Націоналістичний напрям політичної думки в Україні.

11. Націонал-демократичний напрям політичної думки в Україні.
12. П.Орлик про національний суверенітет.

Тема: Методи і функції політології як науки.

1. Методи політології.
2. Логічні методи в політології.
3. Фундаментальні поняття політології.
4. Основні функції політології.
5. Мета політичної науки, визначення для суспільства.
6. Самопізнання, моральний та інтелектуальний розвиток особистості.

Тема: Політична влада: сутність, механізми формування, форми і типи.

1. Сутність, функції та суб'єкти політики.
2. Поняття суспільної влади та її різновиди.
3. Політична влада: природа, суть і спосіб формування, джерела походження.
4. Поняття легітимності влади.
5. Типи легітимного панування за Максом Вебером.
6. Підстави легітимності політичної влади за Девідом Істоном.
7. Політична система в теорії Девіда Істона.
8. Форми політичної влади.
9. Абсолютна влада монархів і рекомендації просвітників.
10. Анархія і анархізм – крайні прояви безвладдя.

Тема: Держава як тип суспільної організації.

1. Держава – визначення, теорії походження.
2. Форми державного устрою.
3. Форма державного устрою України.
4. Форми державного правління.
5. Форми політичних режимів.

Тема: Типи політичних режимів суспільної організації.

1. Демократія, як політичний режим.
2. Основні цінності сучасної демократії.
3. Поняття політичного режиму, параметри аналізу.
4. Демократичні і недемократичні політичні режими.
5. Основні ознаки авторитарного політичного режиму.
6. Плюралізм - як основа демократичного режиму.

7. Диктаторські політичні режими: основні ознаки на прикладах країн.
8. Тоталітаризм та його ознаки.
9. Ідеологія - як основа політичного режиму.
10. Роль особистості в політичному процесі.

Тема: Політична система суспільства

1. Найпростіша модель політичної системи суспільства Д.Істона.
2. Політична система в поглядах політологів, сучасне визначення.
3. Структура політичної системи, її основні компоненти.
4. Ідеологія – як основний компонент політичної системи.
5. Функції політичної системи, автономність функцій політичних інститутів.
6. Політичне інформування, комунікація та соціалізація – як основна функція політичної системи в умовах інформаційного суспільства.
7. Плюралістична концепція взаємодії основних сфер суспільства.
8. Теорія комунікативної дії Юргена Габермаса та її значення для плюралістичної політичної системи.

Тема: Основні компоненти політичної системи суспільства

1. Основні інститути політичної влади: особливості формування за різних форм державного правління.
2. Інститути недержавного характеру, як складові політичної системи: характеристики.
3. Політичні відносини.
4. Особа як суб’єкт та об’єкт політики. Дати визначення поняття «політична соціалізація» (презентація/доповідь).
5. Політичний процес: сутність, рівні, етапи (презентація/доповідь).
6. Політичні норми: характеристика, звичаї, традиції, мораль (презентація/доповідь).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1-2

Тема: Політологія як наука і навчальна дисципліна.

Питання для обговорення

5. Що таке політологія. Об'єкт, предмет і структура політології.
6. Становлення політології як науки і навчальної дисципліни в світовій практиці. Місце політології в системі професійної підготовки журналіста.
7. Основні методи дослідження та функції політології. Взаємозв'язок політології з іншими науками.
8. Політика як суспільне явище. Прикладна (практична) політологія.

Завдання.

1. Знайти афоризми та висловлювання відомих людей (політиків, науковців, літераторів ets.) про політику – кожному студенту обрати 4-5 висловлювань. Пояснити: чому обрали та як його розумієте.
2. Знайти в словнику визначення слова «політика», записати його в глосарій.
3. Підготувати есе (Як писати есе: корисні поради – https://zno.if.ua/?p=985) на тему: «Політологія як наука – значення для суспільного знання» (1,5 сторінки, Word,14 кегль, інтервал 1).
4. Знайти визначення дефініцій та записати в глосарій: *авторитаризм, абсентеїзм, автономія.*

Методика виконання.

Питання для обговорення поділити в групі між студентами (на кожне питання готуються 6 студентів). Виступи та обговорення питань відбувається на парі в аудиторії.

Завдання виконують всі студенти індивідуально. Кожен студент має завести окремий зошит для глосарію зі сторінками для «Засновників політичної науки» (їх буде багато).

Есе пишуть всі студенти і розміщують в класі. Декілька прочитаємо та обговоримо на парі в аудиторії.

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: http://surl.li/isynhu
3. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / [І.Я.Вдовичин, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н.М.Хоми. – Львів : «Новий світ – 2000», 2015. – С. 243. URL: https://bit.ly/3lmhveZ
4. Політологічна енциклопедія: навч. посібник: у 9 т. / А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. — Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. — Т. 5 : О, П. — С. 450-465.
5. Політологія: Курс лекцій / П.П. Ткачук, О.М. Щурко, М.М. Голик. - Львів: НАСВ, 2017. – 179 с.
6. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
7. Томахів, В. Я. Політологія: навч. посіб. / В. Я. Томахів. - 3-тє вид., доповн. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 224 с.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3

Тема: Поняття політики та політичної діяльності.

Мета: Розкрити сутність політики, її функції, проаналізувати причини й умови формування політичної сфери суспільного буття. Дослідити зародження та етапи розвитку політичної науки в світі та Україні, зростання її ролі в умовах сучасного цивілізаційного процесу. Розкрити зміст, мотиви та охарактеризувати основні різновиди політичної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Дати визначення політології, як науки. Предмет політології, три основні підходи до розгляду предмету політології.
2. Система політичних наук, її формування в світі та Україні.
3. Політика як суспільний феномен та поняття. Структура та функції політики, її різновиди.

4. Що таке політична діяльність? Мотиви, цілі та засоби політичної діяльності. Політична участь та політичне функціонування.

Література

1. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/934135/
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: http://surl.li/isynhu
3. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / [І.Я.Вдовичин, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н.М.Хоми. – Львів : «Новий світ – 2000», 2015. – С. 243. URL: https://bit.ly/3lmhveZ
4. Політологічна енциклопедія: навч. посібник: у 9 т. / А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. — Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. — Т. 5 : О, П. — С. 450-465.
5. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
6. Томахів, В. Я. Політологія: навч. посіб. / В. Я. Томахів. - 3-тє вид., доповн. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 224 с.
7. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: підручник / П.П. Шляхтун. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 4-5

Тема: **Основні етапи становлення та розвитку політичної думки людства**.

Питання для обговорення

7. Політичні вчення Античності. Перші уявлення про державу (Аристотель, Сократ).
8. Політична думка Середньовіччя (Тома Аквінський, Ніколо Макіавеллі).

9. Гуманізм епохи Відродження (утопічний соціалізм Томаса Мора, Томмазо Кампанелла).
10. Розвиток суспільно-політичної думки Нового часу і XIX століття (Томас Гоббс, Джон Локк).
11. Макс Вебер і його концепція про раціональність влади.
12. Політична думка України: історія, основні напрямки і доктрини.
13. Народно-демократична ідеологія в українській політичній думці (М.Грушевський та його ідеї).
14. Ліберально-демократичний напрям політичної думки в Україні (М.Драгоманов та інш.).
15. Консервативно-державницький напрям (В.Липінський та інш.).
16. Націоналістичний напрям політичної думки в Україні (М.Донцов та інш.)
17. Націонал-демократичний напрям політичної думки в Україні (основні представники та ідеї).
18. П.Орлик про національний суверенітет.

Завдання.

1. Сторінка в глосарій: «Засновники політичної науки та практики» (літера «А») - Аристотель – біографічна довідка, основні ідеї з книги Першої.
2. Сторінка в глосарій: «Засновники політичної науки та практики» - (літера «В») Макс Вебер - біографічна довідка, основні ідеї.
3. Глосарій: *автократія, авторитаризм, абсолютизм, автаркія політична.*

Методика виконання:

1) Питання готуються на двох студентів – один стає основним доповідачем, другий доповнює автобіографічні довідки або основні ідеї, про які не буде сказано основним доповідачем.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

8. Аристотель. Політика / Аристотель. О.Кислюк (пер. з давньогрец.). – 2-е вид. – К.: Видавництво Соломії Павличко

«ОСНОВИ», 2003. – 239с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Aristotle/Polityka/
9. Боднар В. Політична думка часів середньовіччя і епохи відродження. URL: https://bit.ly/39U9Wpk
10. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
11. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
12. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К., 1996.
13. Макьявелли Николло. Государь URL: https://limbook.net/book/gosudar.html
14. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: http://surl.li/isynhu

ПРАКТИЧНА РОБОТА 6

Тема: **Методи і функції політології як науки.**

Питання для обговорення

1. Методи політології: системний, структурно-функціональний, історичний, порівняльний, біхевіористичний.
2. Логічні методи в політології. Моделювання. Навести приклади логічних методів в політології.
3. Фундаментальні поняття політології: які групи категорій існують.
4. До якої групи можна віднести терміни, які ви вже внесли до своїх словників (кожен студент зачитує один термін зі свого словника і визначає категорію, до якої він належить).
5. Основні функції політології (перерахувати і пояснити).
6. Що таке громадянська позиція, навіщо вона потрібна? Як це пов’язано з Аристотелем та його визначенням людини як «тварини політичної».
7. Мета політичної науки, визначення для суспільства.

8. Самопізнання, моральний та інтелектуальний розвиток особистості - який зв'язок з політичною наукою.
9. В чому полягає практичне значення вивчення політології (есе).

Завдання.

1. В сторінку «Засновники» записати біографічні довідки та основні ідеї, проголошені українським істориком, етнографом Володимиром Антоновичем (1834-1908 р.р.) та російським революціонером, засновником теоретиком анархізму Михайло Бакуніним (1814 – 1876).
2. Глосарій: *анексія, анархія, антиглобалізм, біхевіоризм політичний, бюрократія.*

Методика виконання:

1) Питання готуються на двох студентів – один стає основним доповідачем, другий доповнює автобіографічні довідки або основні ідеї, про які не буде сказано основним доповідачем.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.
3) Есе про значення політології готують 3 студенти.

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
3. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К., 1996.
4. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: https://bit.ly/3uRyJnH
5. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів :

Новий світ -2000, 2015. – 766 с. URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w

ПРАКТИЧНА РОБОТА 7

Тема: **Політична влада: сутність, механізми формування, форми і типи.**

Питання для обговорення

1. Сутність, функції та суб'єкти політики (директивний, функціональний, комунікативний підходи).
2. Зв'язок політики з іншими сферами життя (на прикладі соціальної політики в державі).
3. Поняття суспільної влади та її різновиди.
4. Політична влада: природа, суть і спосіб формування, джерела походження.
5. Поняття легітимності влади. Наведіть приклади легітимності влади.
6. Типи легітимного панування за Максом Вебером.
7. Підстави легітимності політичної влади за Девідом Істоном.
8. Політична система в теорії Девіда Істона.
9. Криза легітимності влади. Як вона пов'язана з довірою громадян до влади. Способи розв'язання.
10. Форми політичної влади.
11. Абсолютна влада монархів і рекомендації просвітників (Д.Локк, Ш.Монтеск'є, Т.Джефферсон, Б.Франклін).
12. Анархія і анархізм – крайні прояви безвладдя.

Завдання.

1. В сторінку «Засновники» записати біографічні довідки та основні ідеї, проголошені англійським філософом Бентаном Джеремі (1748 -1832) та канадійсько-американським політологом Девідом Істоном (1917-2014).
2. Глосарій: *боротьба політична, влада, влада державна, вибори політичні.*

Методика виконання:

1) Питання готуються на двох студентів – один стає основним доповідачем, другий доповнює автобіографічні довідки або основні ідеї, про які не буде сказано основним доповідачем.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/ Р.1.4, С.40-46; Р.2.1, С.51-60
3. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К., 1996.
4. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: https://bit.ly/3uRyJnH
5. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – 766 с. URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w

ПРАКТИЧНА РОБОТА 8

Тема: **Держава як тип суспільної організації.**

Питання для обговорення

6. Держава – визначення, теорії походження (доповідь /презентація).
7. Сутність та ознаки держави як найважливішого інституту політичної системи (доповідь/презентація).
8. Форма державного устрою (ФДУ) – визначення, охарактеризувати типи (порівняльна характеристика/презентація).
9. Форма державного устрою України (доповідь/презентація).
10. Форма державного правління (ФДП) – визначення, характеристика типів (доповідь/презентація).
11. Форма державного політичного режиму (ФДПР) – визначення, види та типи політичних режимів (доповідь).
12. Демократія, як політичний режим (доповідь/презентація на

прикладах).

13. Тоталітаризм як сучасний феномен (доповідь).

Завдання.

1. Кожен студент обирає країну світу, готує доповідь/презентацію з характеристиками її ФДУ, ФДП, ФДПР і своїми висновками щодо прикладу для України.
2. Глосарій: влади концепції, вождизм, вотум, вотум недовіри, геополітичний статус держави.
3. В розділ «засновники»: Алексіс де Токвіль, французький історик.

Методика виконання:

1) Питання готуються на двох студентів – один стає основним доповідачем, другий доповнює.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. А. де Токвиль. Демократия в Америке. URL: https://www.civisbook.ru/files/File/Tokville_Democracy_1.pdf
2. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
3. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/ **P. 12, C.367-392; P.13, C.395-429**
4. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К., 1996.
5. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с. URL: https://bit.ly/3uRyJnH
6. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – 766 с. URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w

ПРАКТИЧНА РОБОТА 9

Тема: **Типи політичних режимів суспільної організації.**

Питання для обговорення

1. Демократія, як політичний режим (доповідь/презентація на прикладах).
2. Основні цінності сучасної демократії (доповідь/презентація).

Дискусія на тему: «*Демократія - найгірша форма правління за винятком усіх інших, які людство спробувало до цього часу», - Уінстон Черчиль.*

1) Які демократичні цінності отримала Україна за роки незалежності (загальна дискусія).
2) Роль журналістики у розбудови демократії в Україні (дискусія на основі матеріалу Львівського медіа форуму https://project.liga.net/projects/LMF/?fbclid=IwAR0sZcJRBe36QWUodPUfmiHipmAeRVN1pMFevP8L3Pfz0G_bLp1xH6ytaUY#1991) – доповідь готують два студенти всі обговорюють.
3) Що вразило Алексіса де Токвіля під час його подорожі Америкою (дискусія за результатами читання книги)?

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: *глобалізація, глобалізм, глобальне громадянське суспільство, глокалізація, демократія.*
2. Батьки-засновники: Джон Стюарт Мілль та його три основні аспекти політичної свободи.

Методика виконання:

1) Питання для обговорення та доповіді на загальну дискусію по медіафоруму готуються на двох студентів – один стає основним доповідачем, другий доповнює.
2) Участь в дискусії беруть всі студенти.
3) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. А. де Токвиль. Демократия в Америке. URL: https://www.civisbook.ru/files/File/Tokville_Democracy_1.pdf
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С. 97, 98, 101, 104, 128.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH

3. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С.438-439.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
4. Основи демократії: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А.Ф.Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
5. Чотири покоління української журналістики URL: https://project.liga.net/projects/LMF/?fbclid=IwAR0sZcJRBe36QWUodPUfmiHipmAeRVN1pMFevP8L3Pfz0G_bLp1xH6ytaUY#1991

ПРАКТИЧНА РОБОТА 10-11

Тема: **Політична система суспільства**

Питання для обговорення

1. Найпростіша модель політичної системи суспільства Д.Істона (доповідь/презентація).
2. Політична система в поглядах політологів, сучасне визначення (презентація/доповідь).
3. Структура політичної системи, її основні компоненти (презентація/доповідь).
4. Ідеологія – як основний компонент політичної системи. Головні політичні ідеології, що виділяють політологи *(Політичний плюралізм. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – С. 241) (презентація /доповідь)*.
5. Функції політичної системи, автономність функцій політичних інститутів (доповідь/презентація).
6. Політичне інформування, комунікація та соціалізація – як основна функція політичної системи в умовах інформаційного суспільства (доповідь/презентація).
7. Плюралістична концепція взаємодії основних сфер суспільства (доповідь/презентація).
8. Теорія комунікативної дії Юргена Габермаса та її значення

для плюралістичної політичної системи (доповідь/презентація).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: *дебати політичні, демократія електронна, демократія плебісцитна, демократія учасницька, держава, ідеологія.*
2. Батьки-засновники: Юрген Габермас та його «Теорія комунікативної дії».

Методика виконання:

1) Питання готуються на 3-х студентів – група обирає керівника і основного доповідача, керівник групи виставляє оцінки за підготовку до виступу всім учасникам, відповідно їх внеску в кінцевий результат.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

15. Гарбадин А. Теорія комунікативної дії Ю.Габермаса: теоретична спорідненість з ідеями демократії. URL: http://postua.info/garbadyn.htm
16. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **С. 63 – 75. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
17. Логунова М.М. Комунікації судової влади: науково-практичний посібник / М. Логунова, М.Лашкіна, П.Гвоздик, А.Алєксєєв – К.: АДЕФ – Украина, 2011. – **С.11-14** URL: http://www.nsj.gov.ua/files/1452500582posibnyk.pdf
18. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С. 114, 133, 137, 144, 148, 243.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
19. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С.138-139.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
20. Основи демократії: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А.Ф.Колодій. Третє

видання, оновлене і доповнене – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 12

Тема: **Основні компоненти політичної системи суспільства**

Питання для обговорення

1. Політична (державна) влада: дати визначення, охарактеризувати основні інститути політичної влади (доповідь/презентація).
2. Основні інститути політичної влади: особливості формування за різних форм державного правління (презентація/доповідь).
3. Інститути недержавного характеру, як складові політичної системи: характеристики (презентація/доповідь).
4. Політичні відносини: охарактеризувати типи політичних взаємовідносин влади і суспільства в різних формах державного правління (презентація/доповідь).
5. Особа як суб'єкт та об'єкт політики. Дати визначення поняття «політична соціалізація» (презентація/доповідь).
6. Політичний процес: сутність, рівні, етапи (презентація/доповідь).
7. Політичні норми: характеристика, звичаї, традиції, мораль (презентація/доповідь).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: мораль суспільна, політична поведінка, політична система, політичні інститути, система політична, соціалізація політична.
2. Батьки-засновники: Юрген Габермас та його «Теорія комунікативної дії».

Методика виконання:

1) Питання готуються на 3-х студентів – група обирає керівника і основного доповідача, керівник групи виставляє оцінки за підготовку до виступу всім учасникам, відповідно їх внеску в кінцевий результат.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид.,

перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **С. 63 – 75. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С.: 406, 505, 506, 527, 609, 616.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
3. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С.138-139.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
4. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-556.html

ПРАКТИЧНА РОБОТА 13

Тема: **Демократія як політичний режим.**

Питання для обговорення

1. Витоки та сутність демократії (презентація/доповідь).
2. Політичні принципи та особливості сучасної демократії: основні риси (презентація /доповідь).
3. Пастки, загрози та слабкості демократії (презентація/ доповідь).
4. Основні цінності сучасної демократії (презентація/доповідь).
5. Сучасний процес демократизації в глобальному світі. Хвилі демократизації за концепцією С.Гатінгтона (презентація/доповідь).
6. Особливості переходу до демократії в посткомуністичних країнах: фази переходу за З.Бжезінським (на прикладах) (презентація/доповідь).
7. Становлення і розбудова демократії в Україні (презентація/доповідь).
8. Умови та шляхи розбудови і зміцнення демократії в Україні (есе).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: *політична відповідальність, політична*

іммобільність, цінність політична, цінності етичні.

2. Батьки-засновники: Бжезінський Збігнев, Гантінгтон Семюель.

Методика виконання:

1) Питання готуються на 3-4-х студентів – група обирає керівника і основного доповідача, керівник групи виставляє оцінки за підготовку до виступу всім учасникам, відповідно їх внеску в кінцевий результат.
2) Есе пишуть всі студенти і розміщують в класі.
3) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **Розділи 13,14, 15. С.395-469, 471-498. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С.: 484, 489, 741, 742.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
3. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С. 76, 145.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
4. Основи демократії: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А.Ф.Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене – Львів : Астролябія, 2009. – **С. 23-138**
5. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-556.html

ПРАКТИЧНА РОБОТА 14-15

Тема: **Політичні партії та групи інтересів в політиці**

Мета: Розібратися у формуванні груп інтересів та політичних партій в політичному процесі, засвоїти правила формування політичних партій, їх участь у виборах, типи виборчих систем.

Навчитися визначати типи конфліктів, розуміти методи вирішення. Вивчити поняття соціальної структури суспільства.

Засвоїти практику підготовки презентацій і виступів у режимі чіткого часового таймінгу.

Питання для обговорення

1) Поняття та функції груп інтересів в політиці. Консолідація, як умова участі груп інтересів в політиці (презентація/виступ до 5 хв.).
2) Диференціація груп інтересів та сучасні теорії класів (презентація/виступ до 5 хв.).
3) Організація групових інтересів та методи тиску на владу. Групи тиску (презентація/виступ до 5 хв.).
4) Лобізм: поняття. Цивілізований лобізм – наведіть приклади країни світу, які мають інституйований лобізм (презентація/виступ до 5 хв.).
5) Суспільні моделі взаємодії влади і груп інтересів (презентація/виступ до 5 хв.).
6) Конфлікти політичні та соціальні: види, типи, функції, способи розв'язання (презентація/виступ до 5 хв.).
7) Соціальна структура українського суспільства: за матеріалами соціологічних досліджень та звітів Держстату 2021-2020 р.р. (презентація/виступ до 5 хв.).
8) Історія виникнення політичних партій: економічні та політичні передумови (презентація/виступ до 5 хв.).
9) Поняття та функції політичних партій: зовнішні, внутрішні, теоретичні, ідеологічні, політичні, соціальні, організаційні (презентація/виступ до 5 хв.).
10) Типологія партійних систем: лінійне уявлення про політичний спектр на прикладах (презентація/виступ до 5 хв.).
11) Партії і виборчі системи на прикладах: мажоритарна, пропорційна, змішана (презентація/виступ до 5 хв.).
12) Політичні партії в сучасній Україні - розвиток багатопартійності. Закон України "Про політичні партії в Україні" (презентація/виступ до 5 хв.).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: *вибори політичні, виборча система, клієнтаризм, конфлікти політичні, кооптація,*

корпоратизм, корупція, парламентаризм, політична партія, політичні інтереси.

2. Батьки-засновники: Моріс Дюверже, В'ячеслав Липинський, .

Методика виконання:

1) Кожне питання готують по 2 студенти, регламент доповіді 5 хвилин, кожен студент доповідає по 2,5 хвилини.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **Розділи 6,7. С.163-239. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
2. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С.: 62, 65, 325, 330, 333, 335, 458, 528.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
3. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С. 223, 381.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
4. Гетманчук М.П., Грищук В.К., Турчин В.Б. Політологія : Навч. посібник – Київ «Знання», 2010р. – Розділ 7.2. Соціальна структура суспільства. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-8429.html
5. Держстат: 67% українців вважають себе бідними, середнім класом – лише 1%. URL: https://www.epravda.com.ua/news/2021/08/9/676705/
6. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-556.html

ПРАКТИЧНА РОБОТА 16-17

Тема: **Громадсько-політичні об'єднання і рухи. Громадянське суспільство та правова держава.**

Мета: Засвоїти відмінність громадсько-політичних об'єднань від

політичних партій та груп тиску. Ідентифікувати особливості громадянського суспільства та правової держави.

Вдосконалити практику підготовки презентацій і виступів у режимі чіткого часового таймінгу.

Питання для обговорення

1) Громадсько-політичні рухи та організації. Сутність, ознаки, структура (презентація/виступ до 5 хв.).
2) Громадсько-політичні рухи в Україні: історичний та сучасний контекст(презентація/виступ до 5 хв.).
3) Специфіка громадсько-політичних рухів та організацій, їх відмінність від політичних партій (презентація/виступ до 5 хв.).
4) Різновиди громадсько-політичних об'єднань. Закон України "Про об'єднання громадян" (від 22.05.2021 р.) (презентація/виступ до 5 хв.).
5) Поняття громадянського суспільства. Громадянське суспільство як ознака правової держави (презентація/виступ до 5 хв.).
6) Виникнення концепту громадянського суспільства. Класичні і сучасні теорії громадянського суспільства (презентація/виступ до 5 хв.).
7) Особливості становлення правового демократичного громадянського суспільства в Україні: на прикладах (презентація/виступ до 5 хв.).
8) Місцеве самоврядування, територіальні громади та децентралізація – роль та значення для формування громадської думки(презентація/виступ до 5 хв.).
9) Права людини, громадянина: громадянські, політичні, соціальні (презентація/виступ до 5 хв.).
10) Способи взаємодії держави і громадянського суспільства (презентація/виступ до 5 хв.).
11) Роль інформаційного суспільства в процесі взаємодії держави і громадянського суспільства: на прикладах сучасної України (презентація/виступ до 5 хв.).
12) Становлення глобального громадянського суспільства: визначення, роль в сучасному світі (презентація/виступ до 5 хв.).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: громада, громадянське суспільство, громадська думка, децентралізація, інформаційне суспільство, консультації з громадськістю, місцеве самоврядування.
2. Батьки-засновники: Кастельс Мануель, Уебстер Френк.

Методика виконання:

1) Кожне питання готують по 2 студенти, регламент доповіді 5 хвилин, кожен студент доповідає по 2,5 хвилини.
2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с. – URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Громадянське суспільство. Енциклопедія сучасної України URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=31976 (дата звернення 03.12.2021)
3. Децентралізація URL: https://decentralization.gov.ua/about (дата звернення 03.12.2021р).
4. Закон України «Про громадські об'єднання» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text
5. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **Розділи 6,7. С.163-239. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
6. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С.: 109, 110, 271, 319, 394.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
7. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С. 281, 645.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
8. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. URL:

http://politics.ellib.org.ua/pages-550.html (Дата звернення 03.12.2021)

ПРАКТИЧНА РОБОТА 18

Тема: **Політична свідомість, політична культура суспільства, політичні еліти.**

Питання для обговорення

1) Сутність та типологія політичної культури. Політична соціалізація: етапи та чинники (презентація/доповідь 5 хв).
2) Політична свідомість: види, функції. Поняття та види політичної поведінки: способи формування (презентація/доповідь 5 хв).
3) Політичні еліти та лідерство: поняття, сучасні концепції політичної еліти (презентація/доповідь 5 хв).
4) Структура та функції політичної еліти, типологія політичних еліт. Визначення: квазіеліта, протоеліта та контреліта. Політична еліта та правляча еліта: чим відрізняються (презентація/доповідь 5 хв).
5) Системна та антисистемна опозиція. Місце і роль політичної еліти в структурі національної еліти (презентація/доповідь 5 хв).
6) Поняття політичного лідерства та його типологія. Функції політичного лідера та його історичне покликання, соціальні якості лідерів. Назвіть відомих вам сучасних світових лідерів (презентація/доповідь 5 хв).
7) Політична еліта та політичне лідерство в сучасній Україні. Чи можемо ми назвати політичних лідерів України «політичною елітою» (на прикладах) (презентація/доповідь 5 хв).

Завдання (виконують всі студенти).

1. Глосарій: мораль суспільна, нація, неоліберализм, неофашизм, нетократія, посмодернізм.
2. Батьки-засновники: Парето Вільфредо, Чемберлен Джозеф Остін.

Методика виконання:

1) Кожне питання готують по 2 студенти, регламент доповіді 5 хвилин, кожен студент доповідає по 2,5 хвилини.

2) Завдання в глосарії виконують всі студенти особисто.

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – **Розділи 11, 13, 16.** URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **Розділи 8, 11, 17. С.241-272, 338-365, 529 -550. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
3. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С. 406**, **418, 429, 433, 436, 539** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
4. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С. 519, 702.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
5. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. **Тема 27: Геополітика і Україна** URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-569.html

ПРАКТИЧНА РОБОТА 19

Тема: **Міжнародна і зовнішня політика, міжнародні організації.**

Питання для обговорення

1. Поняття міжнародних відносин та їх суб’єкти. Міжнародна і зовнішня політика. Цілі, функції та засоби зовнішньої політики. Сутність та структура міжнародних відносин (презентація/доповідь 5 хв).
2. Глобальні проблеми у структурі світових політичних відносин. Суперечливість процесів глобалізації. Глобалізація і проблема суверенітету національної держави (презентація/доповідь 5 хв).

3. Міжнародні організації, блоки і союзи, субрегіональні організації – функції та роль у світовій політиці. НАТО та її роль в системі міжнародної безпеки (презентація/доповідь 5 хв).
4. Роль та місце України в системі міжнародних політичних відносин. Національні інтереси України як основа її зовнішньої політики. Доктрина національної безпеки (презентація/доповідь 5 хв).
5. Проблеми геополітики. Місце України в сучасному геополітичному просторі. Поняття національно-державного інтересу і міжнародні пріоритети України у сучасній геополітичній ситуації (презентація/доповідь 5 хв).

Література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – **Розділи 11, 13, 16.** URL: https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-98-0-pos.pdf
2. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — **Розділи 8, 11, 17. С.241-272, 338-365, 529 -550. :** іл. URL: https://www.twirpx.com/file/934135/
3. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – **С. 406**, **418, 429, 433, 436, 539.** URL: https://bit.ly/3uRyJnH
4. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, Л.Я.Угрин, Г.В.Шипунов та ін.]. – Львів : Новий світ -2000, 2015. – **С. 519, 702.** URL: https://zenodo.org/record/3629754#.YVsPQZpBw2w
5. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч.посібник. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2005. **Тема 27: Геополітика і Україна** URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-569.html

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З «ПОЛІТОЛОГІЇ»

ТЕСТ

1. *Що є об'єктом політології?*

а) суспільство як система;

б) політичні інститути суспільства;

в) сфера політичних відносин у суспільстві;

г) міжнародні відносини

2. *Яка з нижче перерахованих груп понять представляє основні категорії політології?*

а) власність, гроші кредит, прибуток, рентабельність;

б) влада, демократія, електорат, парламент, держава;

в) суспільство, культура, класи, нації, особистість;

г) право, закон, норма, стаття.

3. *Що з перерахованого відноситься до засобів легітимізації влади?*

а) заборона політичних партій і незалежної преси;

б) ріст ступеня примусу;

в) проведення вільних демократичних виборів;

г) протистояння між законодавчою й виконавчою гілками влади;

4. *Який ресурс влади найбільшою мірою залежить від засобів масової інформації?*

а) інтерес;

б) розподіл матеріальних благ;

в) примус;

г)переконання.

5. *З якого віку громадяни України мають пасивне виборче право?*

а) з 16 років,

б) з 18 років,

в) з 21 року,

г) з 24 років

6. *Система, при якій мандати розподіляються між партіями відповідно до числа голосів виборців, зібраної кожною з них називається:*

а) пропорційною,

б) мажоритарною,

в) змішаною.

7. *По якій виборчій системі здійснюються вибори у Верховну Раду України?*

а) по змішаній,

б) по мажоритарній,

в) по пропорційній.

8. *Яка з перерахованих ознак властива демократичному режиму?*

а) реальне здійснення принципу поділу влади на законодавчу, виконавчу, судову;

б) домінування командних, адміністративних методів здійснення влади;

в) терор, насильство, примус як методи управління;

г) існування тільки однієї політичної партії;

д) політичні права й свободи людини проголошуються, але реально не забезпечуються.

9. *Україна є:*

а) президентською республікою;

б) парламентською республікою;

в) президентсько-парламентською республікою;

г) парламентсько-президентською республікою.

10. *Яка форма правління передбачає формування уряду на партійній основі:*

а) абсолютна монархія;

б) президентська республіка;

в) парламентська республіка;

г) дуалістична монархія.

11. *Виберіть правильну відповідь: форма державно-територіального устрою – це...*

а) правовий статус особистості;

б) принципи організації вищих органів влади;

в) принципи організації, повноваження й взаємодії між центром і територіями.

12. *Громадянське суспільство – це ...*

а) система пошуків і узгодження соціальних цілей і ідеалів;

б) система взаємин людей із суспільством і владою;

в) сфера реалізації потреб і інтересів індивідів.

13. *Політичне лідерство – це:*

а) професійне управління;

б) необмежена влада однієї особи або групи;

в) особистісний вплив лідера на розум, волю, енергію, політичну активність громадян;

г) авторитетні люди, наділені реальною владою, що здійснюють легітимний вплив на все суспільство.

14. *Який з названих факторів, що впливають на зовнішню політику держави, відноситься до групи геополітичних факторів?*

а) політична структура суспільства;

б) загальний стан і тенденції розвитку системи міжнародних відносин;

в) географічне положення країни;

г) структура державного апарата.

15. *Пріоритетним методом вирішення спірних міжнародних проблем на сьогодні є:*

а) переговори, діалог між конфліктуючими сторонами;

б) тиск сильнішої держави з загрозою застосування сили;

в) втручання третіх країн і світового співтовариства;

г) ніякий із перерахованого.

16. *Членом якої з перерахованих міжнародних організацій є Україна?*

а) ЄС;

б) АСЕАН;

в) ООН;

г) НАТО.

17. *Політичний процес – це:*

а) явище політичного життя, в основі якого лежить зіткнення інтересів різних політичних сил, кожна з яких прагне досягти певної політичної мети;

б) сукупність дій інституалізованих і неінституалізованих суб'єктів політики щодо реалізації своїх власних інтересів та здійснення специфічних функцій у сфері політики і влади;

в) сукупність політико-організаційних, інформаційних, пропагандистських та інших дій з метою приведення до влади певного політика, групи політиків, політичної організації чи їх об'єднання.

18. *Хто з відомих українських політичних діячів відстоював необхідність дотримання етичних принципів в політиці:*

а) М. Грушевський;
б) Д. Донцов;
в) Б. Хмельницький;

19. *Основою політичного процесу є:*
а) політична діяльність;
б) політичний інтерес;
в) політичні потреби

20. *Політична партія – це організація, заснована на певних ідеологічних принципах, яка має власні структури і ставить за мету здобуття та утримання державної влади, реалізуючи інтереси своїх членів та симпатиків*
а) так;
б) ні;

21. *Для груп інтересів, як і для політичних партій політична діяльність є основною і визначальною*
а) так;
б) ні;

22. *Політична діяльність у широкому розумінні – це:*
а) прерогатива “сильних особистостей ”, “творчих еліт ” і політичних лідерів;
б) специфічна форма активного ставлення людей до свого суспільного середовища, яка має на меті цілеспрямоване його регулювання та перетворення за допомогою фактору влади;
в) прийняття рішень центральними органами державної влади.

23. *Утворення і діяльність політичних партій України регулюється:*
а) Законом «Про політичні партії в Україні»;
б) Законом «Про вибори народних депутатів України»

24. *Цілеспрямована дія груп інтересів на органи влади з метою реалізації своїх специфічних інтересів – це:*
а) вплив;
б)лобізм;
в) тиск.

25. *Соціальні групи, які займають найбільш високі позиції в суспільстві і які володіють в максимальній мірі владою та можливостями впливати на суспільство – це:*

а)правляча еліта;
б) політичні лідери;
в) політична еліта

26. *Меншість суспільства, вища, привілейована група, наділена особливими психологічними, соціальними і політичними якостями, характерною ознакою якої є участь у затвердженні і здійсненні рішень, пов'язаних з використанням влади чи впливом на неї*

а) політична еліта;
б)управлінський корпус;
в) правляча еліта

27. *Відмова від участі у голосуванні на виборах – це:*

а) абсентеїзм;
б) раціоналізм.

28. *Форма практичної взаємодії громадяни на з політичним середовищем, через яку він виражає своє ставлення до представницького органу влади – це:*

а) політична участь;
б)електоральна поведінка;
в) політична діяльність

29. *Розрізняють наступні типи політичної діяльності:*

а) радикальний;
б)управлінський ;
в) реформістський;
г) політичний переворот;
д) ліберальний.

30. *Особливості здійснення влади в демократичному суспільстві:*

а) авторитарність;
б) виборність;
в) диктат сили;
г)плюралізм інтересів;
д) повага до спільно прийнятих рішень

ПИТАННЯ НА ІСПИТ З КУРСУ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

(NB: можуть бути відкориговані та скорочені викладачем, залежно від виконання програми курсу)

1. Теоретичні концепції політики.
2. Проблема легітимності політичної влади.

3. Риси авторитаризму та тоталітаризму: спільне і відмінне.
4. Генезис політичних ідей в історії цивілізації.
5. Тероризм – глобальна проблема сучасності.
6. Порівняйте унітарну та федеративну державу, їх плюси та мінуси.
7. Структура політичної влади.
8. Виборча система України.
9. Відмінність між поняттями «правляча еліта» і «політична еліта».
10. Особливості парламентсько-президентської форми республіки.
11. Громадські об'єднання і рухи: поняття, права та функції.
12. Сутність тоталітарних режимів. Чи приречені вони історично?
13. Предмет політології, сутність, основні категорії політології місце та роль у житті суспільства.
14. Міжнародні конфлікти: причини їх виникнення та шляхи розв'язання.
15. Функції, що їх виконує політична еліта в суспільстві.
16. Парламентська та президентська республіки: спільне та відмінне.
17. Монархія як форма правління.
18. Політичне відчуження особистості і причини його виникнення.
19. Геополітичне становище України.
20. Охарактеризуйте політичний режим в Україні.
21. Типологія політичної культури та шляхи її формування
22. Система органів державної влади України, принципи її формування та діяльності.
23. Міжнародні відносини: поняття, суб'єкти, форми й принципи.
24. Політичний режим сучасної Україні.
25. Політичні вчення в Стародавній Греції та Стародавньому Римі (Платон, Аристотель, Цицерон та ін.).
26. Дайте визначення поняття «політична свідомість».
27. Поняття громадянського суспільства, його структура та функції.

28. Зміст поняття «демократія». Економічні та соціокультурні передумови демократії.
29. Основні підсистеми політичної системи, їх призначення.
30. Типи політичних лідерів, їх особливості.
31. Методи і способи врегулювання міжнародних конфліктів.
32. Держава як центральний інститут політичної системи. Історичні уявлення про державу і теорії її походження.
33. Політичний екстремізм: сутність та ідейні основи.
34. Позаблоковий статус держави: недоліки і переваги.
35. Унітарна держава як форма державного устрою.
36. Роль церкви в політичній системі суспільства.
37. Основні критерії моральної політики, відображення в Україні.
38. Особливості парламентсько-президентської форми республіки.
39. Політична культура і національні культурні традиції.
40. Дайте визначення поняття «політичний режим».
41. Зовнішня політика держави: функції, цілі, засоби.
42. Політичні партії сучасної України.
43. Міжнародні організації та їх роль у життєдіяльності світового співтовариства.
44. Проаналізувати сутність політичного лідерства, теорії політичного лідерства та класифікації політичного лідерства.
45. Що таке НАТО, яку роль ця організація відіграє у сучасному світі.
46. Типологія, види соціально-політичної діяльності і поведінки особи у суспільстві. Особа як суб'єкт та об'єкт політики.
47. Назвіть основні функції політології та розкрийте їх зміст.
48. Політична влада – основне питання політики.
49. Політичне відчуження особистості і причини його виникнення.
50. Форми державного устрою: унітарна держава, федерація, конфедерація.
51. Поняття «правляча еліта» і «політична еліта»: спільне та відмінне.

52. Неурядові організації: функції, завдання і тенденції розвитку.
53. ЗМІ як «четверта влада». Приклади в Україні.
54. Основні політичні ідеології сучасності.
55. Політичний лідер: відомі світові постаті.
56. Головні ознаки і принципи демократичної організації суспільства. Пряма та представницька демократія.
57. Основні види політичних режимів (демократичний, ліберальний, тоталітарний, авторитарний), їх характеристика.
58. Поняття, структура та функції політичної культури. Політична культура українського народу: традиції, сучасний стан, тенденції розвитку.
59. Різновиди та функції політики (зовнішня, внутрішня, соціальна тощо).
60. Політична соціалізація особи та її особливості в Україні.
61. Особливості авторитарного режиму.
62. Відмінність президентської республіки від парламентської.
63. Поняття та різновиди тоталітаризму.
64. Взаємовідносини влади та опозиції в демократичному суспільстві: ідеали та реалії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Політика / Аристотель. О.Кислюк (пер. з давньогрец.). – 2-е вид. – К.: Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ», 2003. – 239с.
2. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник / В.Ф. Баранівський. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 236 с.
3. Колодій А., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Книга 1: Політика і суспільство. Книга 2: Держава і політика – 2-е вид., перероб. та доп. — К.: Ельга, Ніка-Центр , 2003. — 664 с.: іл.
4. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К., 1996.
5. Макьявелли Николло. Государь URL: https://limbook.net/book/gosudar.html

6. Перегуда Є.В. Політологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда, В.Ф. Панібудьласка, В.Л. Семко, Н.І. Рижко, С.Д. Місержи, В.Л. Стеценко, В.Л. Згурська, В.П. Третяк. – К.: КНУБА, 2011. – 216 с.
7. Політологічна енциклопедія: навч. посібник: у 9 т. / А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. — Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. — Т. 5 : О, П. — С. 450-465.
8. Політологія: Курс лекцій / П.П. Ткачук, О.М. Щурко, М.М. Голик. - Львів: НАСВ, 2017. – 179 с.
9. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
10. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ-IV рівнів акредитації / За наук. ред д-ра політ. н. Н.М.Хоми [В.М.Денисенко, О.М.Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с.
11. Томахів, В. Я. Політологія: навч. посіб. / В. Я. Томахів. - 3-тє вид., доповн. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 224 с.
12. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / Семуел Хантінгтон. – К.: АСТ, 2006. – 576 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. http://www.president.gov.ua/
2. Верховна Рада України. http://www.rada.kiev.ua
3. Національна історична бібліотека України. https://nibu.kyiv.ua/
4. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка. http://lib-gw.univ.kiev.ua/
5. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого. https://nlu.org.ua/
6. Національна Академія внутрішніх справ. Політологія: https://arm.naiau.kiev.ua/books/politolog(2018-11-14)/inf/1_lit_nav.html